

PRIM MINISTRU

Domnul președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul electoral*, inițiată de domnul deputat neafiliat Andrei-Răzvan Lupu împreună cu un grup de parlamentari neafiliați, (Bp.330/2023).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, precum și modificare și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul armonizării în cadrul legilor electorale menționate a prevederilor referitoare la definiția „*partidelor politice parlamentare*”.

II. Observații

1. Raportat la obiectul initiative legislative, precizăm că definiția partidelor politice parlamentare comportă aspecte care sunt de natură să afecteze exercitarea unor drepturi procedurale asociate dreptului de a fi ales, respectiv dreptul unui competitor electoral de a fi reprezentat în cadrul Biroului Electoral Central, dreptul de a participa în prima etapă la tragerea la sorți pentru stabilirea ordinii de înscriere pe buletinele de vot, dreptul de a fi reprezentat în cadrul birourilor electorale județene/birourilor electorale ale sectoarelor municipiului București, precum și dreptul de a participa în prima etapă la completarea birourilor electorale ale secțiilor de votare.

Astfel că, în ceea ce privește definiția propusă prin inițiativa legislativă pentru „*partide politice parlamentare*”, considerăm că aceasta este criticabilă prin raportare la prevederile constituționale ale art. 2 alin. (1), în cazul în care, în lipsa unor alte precizări, sintagma „*partide și formațiuni politice care sunt reprezentate în una sau ambele camere ale Parlamentului*” ar viza inclusiv partidele/formațiunile politice care nu au participat în alegeri sau nu au obținut mandate, dar ai căror membri provin prin migrație politică de la partide care au obținut mandate la ultimele alegeri.

Se ajunge astfel în situația ca un partid politic/formațiune politică să poată obține beneficiile rezultate din calitatea de partid politic parlamentar, fără să fi participat sau obținut mandatele prin alegeri.

Or, o asemenea interpretare este contrară jurisprudenței Curții Constituționale care, de exemplu prin *Decizia nr. 1490/2010*¹, a statuat că „*nu este contrară Legii fundamentale potrivit regulamentelor Camerelor și cu respectarea Constituției, a unui grup parlamentar care nu a existat la începutul legislaturii, cu condiția, desprinsă de asemenea din interpretarea normelor constituționale, ca pe această cale să nu fie reprezentate în Parlament partide care nu au obținut mandate la alegeri*”.

De asemenea, prin referirea la un număr minim de 10 membri, se poate induce, de fapt, ideea că este vorba de partide/formațiuni politice care au un grup parlamentar (având în vedere că numărul minim de membri pentru formarea unui grup parlamentar în Camera Deputaților este

¹ privind constituționalitatea art. 12, art. 20 alin. (3), art. 23 alin. (1) și (2), art. 37 partea introductivă, art. 38 alin. (1), art. 41 alin. (1), art. 43 alin. (1) și art. 44 din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum a fost modificat prin hotărârile nr. 26 și nr. 27 din 5 octombrie 2010 ale Camerei Deputaților

tot 10), ceea ce ar fi în dezacord cu cele statuate de Curtea Constituțională prin *Decizia nr. 418/2020* »*A institui obligația de a avea constituit un grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului pentru a se încadra ca "partid politic parlamentar" contravine Legii fundamentale, care face trimitere în acest sens doar la sintagma "partide reprezentate în Parlament". În acest caz, în interpretarea dată, s-ar ajunge în situația în care sintagma "partide politice parlamentare" să fie interpretată în mod restrictiv, respectiv partidele politice parlamentare care nu sunt constituite în grupuri parlamentare să nu poată participa în procesul electoral, potrivit Legii nr. 370/2004*».

Având în vedere cele mai sus prezentate, apreciem necesar ca definiția să vizeze doar partidele/formațiunile politice care au participat și obținut mandate la ultimele alegeri parlamentare.

Se observă, astfel că antereferita a făcut obiectul mai multor decizii ale Curții Constituționale.

De asemenea, precizăm că, în cadrul *Deciziei nr. 418/2020*², citată și de inițiatorii prezentei propuneri legislative, Curtea a reținut că sintagma »*„care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului” din cuprinsul art. 2 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, precum și al art. 118 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente este neconstituțională*».

Ulterior pronunțării *Deciziei nr. 418/2020*, *Legea nr. 208/2015* a fost modificată prin *Legea nr. 202/2020*³, art. 118¹ din legea privind alegerile parlamentare în vigoare stabilind că »*prin partide politice parlamentare se înțelege partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care, la ultimele alegeri pentru Senat și Camera Deputaților, au întrunit, individual sau într-o alianță, pragul electoral și au obținut mandate de deputat sau de senator sau care nu au participat la ultimele alegeri parlamentare, dar la data declanșării calendarului electoral pentru alegerile parlamentare au ca membri 7 senatori sau 10 deputați*». Conform alin. (2) al aceluiași articol »*Alianțele politice și alianțele electorale care au în componență cel puțin un partid politic*

² referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. e), ale art. 4 alin. (2) și ale art. 27 alin. (2) lit. c) teza finală din *Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, precum și ale art. 118 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente*;

³ pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală;

parlamentar sunt asimilate partidelor politice parlamentare”.

Textul actual al art. 118¹ din *Legea nr. 208/2015* a avut în vedere, așa cum se menționează în cadrul instrumentului de motivare care a însoțit proiectul *Legii nr. 202/2020*, aspectele reținute de Curtea Constituțională în cadrul *Deciziei nr. 418/2020*.

Pe de altă parte, textul art. 2 alin. (1) lit. e) din *Legea nr. 370/2004*, declarat parțial neconstituțional în cadrul *Deciziei nr. 418/2020*, nu a fost modificat până în prezent.

Pe fond, considerăm că oportunitatea modificării textului art. 118¹ alin. (1) din *Legea nr. 208/2015* reprezintă o decizie aflată la latitudinea Parlamentului.

Semnalăm însă faptul că art. 118¹ alin. (1) în vigoare recunoaște calitatea de partid politic parlamentar tuturor partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale *„care, la ultimele alegeri pentru Senat și Camera Deputaților, au întrunit, individual sau într-o alianță, pragul electoral și au obținut mandate de deputat sau de senator”*.

Mai arătăm că, potrivit reglementării în vigoare, se solicită existența unui anumit număr de mandate de parlamentar doar acelor formațiuni care nu au participat la ultimele alegeri parlamentare, dar la data declanșării calendarului electoral pentru alegerile parlamentare au membri în Parlament.

Pe de altă parte, noua definiție propusă de inițiatori nu mai face distincție între cele două categorii de formațiuni politice mai sus menționate și introduce o cerință limitativă privind numărul parlamentarilor, stabilind că, pentru a fi considerate partide politice parlamentare, formațiunile politice trebuie *„să aibă membri 10 senatori și/sau deputați”*.

În eventualitatea adoptării acestei definiții simplificate, ar rezulta că un partid politic care a participat și a dobândit mandate în urma alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților la ultimele alegeri, dar care are mai puțin de 10 membri în Parlamentul României nu ar avea calitatea de partid politic parlamentar, ceea ce ar duce la o contradicție în termeni.

Considerăm că, la conturarea conținutului acestei definiții trebuie avute în vedere și prevederile art. 37, art. 62 alin. (1), art. 63, art. 70 alin. (2) din *Constituția României republicată*, în corelare cu prevederile art. 1 și art. 2 din *Legea partidelor politice nr. 14/2003, republicată*, potrivit cărora *„Partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea*

și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție” și care, „prin activitatea lor, promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii”.

Referitor la forma de redactare, semnalăm faptul că sintagma „să aibă membri 10 senatori și/sau deputați” ar putea conduce la o interpretare restrictivă a textului, în esență fiind vorba despre „cel puțin 10 membri senatori și/sau deputați”.

Aceleași considerente sunt aplicabile și în cazul art. II al inițiativei legislative, în ceea ce privește textul art. 125¹ propus a fi introdus în *Legea nr. 115/2015* (art. II pct.5 din inițiativa legislativă).

Mai arătăm că aspectele deja menționate trebuiau avute în vedere și în ceea ce privește modificarea art. 26 alin. (14), art. 30 alin. (4), art. 38 alin. (4) și art. 58 alin. (8) din *Legea nr. 115/2015*, care are ca obiect corelarea acestor texte cu noua definiție a partidelor politice parlamentare.

Semnalăm forma distinctă a textului propus la art. I al propunerii legislative, care nu mai face referire la partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au ca membri 10 senatori și/sau deputați, precum textele mai sus analizate, ci la, partidele și alte formațiuni politice care sunt reprezentate în una sau ambele camere ale Parlamentului de cel puțin 10 membri.

În acest sens, apreciem că toate definițiile privind partidele politice parlamentare din prezenta propunere legislativă trebuie corelate.

2. Cu referire la art. II, apreciem că normele propuse ar putea fi considerate ca fiind lipsite de claritate și previzibilitate și deci contrare art. 1 alin. (5) din *Constituție*.

Arătăm că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale actul normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. În acest sens, Curtea a reținut că „o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă și să instituie norme clare, previzibile și accesibile a căror aplicare să nu permită arbitrariul sau abuzul și că norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform și să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi”.

Astfel, apreciem că opțiunea de reglementare aleasă, respectiv inserarea în câteva articole din *Legea nr. 115/2015* a înțelesului detaliat al sintagmei „*partide politice parlamentare*”, este deficitară și în dezacord cu scopul de armonizare legislativă declarat în *Expunerea de motive*, în condițiile în care legea în cauză utilizează în cuprinsul ei chiar sintagma de „*partide politice parlamentare*”, fără însă a o defini [a se vedea art. 36 alin. (2)-(4), art. 37 alin. (2)-(4), art.68 alin. (1) și (3) sau art. 125].

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative.

Ion-Marek CIOBLACU
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Nicolae-Ionel CIUCĂ
Președintele Senatului